

**UPUTSTVO/UPUTE ZA POPUNJAVANJE/ISPUNJAVANJE IZVJEŠTAJA
O KORIŠTENJU I ZAŠTITI VODA OD ZAGAĐIVANJA
(upitnik VOD - 1)**

Izveštaj popunjavaju/ispunjavaju poslovni subjekti koji su prema Klasifikaciji djelatnosti BiH 2010 razvrstani u sljedeća područja djelatnosti: Vađenje ruda i kamena (B), Prerađivačka industrija (C), Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom, gasom/plinom, parom i klimatizacijom (D), Snabdijevanje/opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (E) i Građevinarstvo (F), te industrijske jedinice u sastavu neindustrijskih preduzeća/poduzeća.

Izveštaj se popunjava/ispunjava prema raspoloživoj knjigovodstvenoj i tehničkoj dokumentaciji u izvještajnoj jedinici. Ukoliko za neki podatak ne postoji odgovarajuća dokumentacija i evidencija, izvještajna jedinica treba da izvrši stručnu procjenu na osnovu/temelju raspoloživih podataka. Izveštaj sastavlja stručno lice/osoba koje dobro poznaje tehnologiju proizvodnje.

Količine se izražavaju u **000 m³**. Ukoliko su podaci manji od 1.000 m³, npr. 300 m³ u izvještaj treba upisati 0,3 m³. **Izveštaj popunjavaju svi poslovni subjekti, bez obzira na godišnju količinu utrošene vode.**

Pitanje 5. NAZIV IZVORIŠTA - SLIVA/SLIJEVA

Upisuje se naziv izvorišta ili njegova najuža lokacija, tj. naziv naselja na čijoj se teritoriji nalazi posmatrano/promatrano izvorište, kao i naziv jednog od naznačenih slivova/sljevova iz popisa slivova/sljevova. Kod zahvata podzemnih voda („izvorišta“) upisuje se naziv vodotoka na čijem se slivnom području nalazi izvorište. Ako izvorište nema svog imena, upisuje se “bezimeno”. Izvorišta mogu biti podzemne ili površinske vode.

Pitanje 6. NAZIV RIJEKE, JEZERA, AKUMULACIJE I/ILI MORA GDJE SE VODA ISPUŠTA

Upisuje se naziv prirodnog ili vještačkog vodotoka, kanala, jezera, vještačke akumulacije i mora gdje se upotrijebljena voda ispušta, kao i naziv sliva/sljeva kojem pripada (vidi popis slivova/sljevova). Ukoliko se otpadne vode ispuštaju u kanalizaciju ili zemlju, treba navesti naziv vodotoka na čijem se slivnom/slivnom području ispuštaju otpadne vode.

Pitanje 7. VRSTA SISTEMA/SUSTAVA KRUŽENJA VODE U PROCESU PROIZVODNJE

Molimo zaokružiti odgovarajuću šifru za jednu od vrsta sistema/sustava kruženja vode u procesu proizvodnje:

- jednosmjerni ili osnovni sistem/sustav je onaj kod kojeg se voda upotrijebi samo jedanput i onda ispusti (šifra 1),
- recirkulacijski sistem/sustav je onaj kod kojeg voda kruži (šifra 2),
- kombinovani/kombinirani sistem/sustav je sastavljen iz jednosmjernog i recirkulacijskog sistema/sustava (šifra 3).

Tabela/Tablica 1. SNABDIJEVANJE/OPSKRBA SVJEŽOM VODOM IZ VLASTITOG VODOZAHVATA, 000 m³

Prikazuje se količina vode kojom se preduzeće/poduzeće tokom/tijekom izvještajne godine snabdijevalo/opskrbito iz vlastitog vodozahvata, prema vrsti vodozahvata, bez obzira da li su te vode iskorištene za vlastite potrebe ili su isporučene/prodane drugim korisnicima. Količina zahvaćene vode se utvrđuje na osnovu/temelju mjerenja vodomjerom. Ukoliko preduzeće/poduzeće nema vodomjer, količina zahvaćenih voda procjenjuje se prema normativima za određenu granu djelatnosti ili se uzima iz izvedbenog projekta objekta. U ovoj tabeli/tablici se ne prikazuju **drenažne rudničke vode** koje otiču površinski ili podzemno i pri tome obstrujavaju rudno tijelo. U redu/retku 2 prikazati ukupno zahvaćenu svježu vodu. **Gubici vode** (red/redak 3) predstavljaju stvarne godišnje gubitke vode koji nastaju tokom/tijekom transporta (curenjem ili isparavanjem) između mjesta vlastitog vodozahvata i mjesta korišćenja vode. Gubitak vode je gubitak koji je nastao zbog slabih cjevovoda. U gubitke treba uključiti i količinu vode koja se gubi zbog mogućeg kvara ili štete na mreži.

Tabela/Tablica 1.1. SNABDIJEVANJE/OPSKRBA VODOM PREUZETOM OD DRUGIH, 000 m³

Prikazuje se količina vode koju je preduzeće/poduzeće tokom/tijekom izvještajne godine preuzelo/kupilo od javnog vodovoda (red/redak 2) i/ili drugih poslovnih subjekata (red/redak 3). **Isključuje se** voda preuzeta od lokalnih jedinica u sastavu preduzeća/poduzeća koje izvještava. U redu/retku 4 prikazati količinu vode koja je ranije korišćena i tretirana od strane poslovnog subjekta od kojeg je voda preuzeta/kupljena. Naziv poslovnog subjekta od kojeg je voda preuzeta/kupljena navesti u redu/retku 5.

Tabela/Tablica 2. VODA ISPORUČENA DRUGIMA, 000 m³

Navesti količinu vode koja je isporučena (predata/prodata) drugima, bilo da je svježa (red/redak 2) ili prethodno korišćena i tretirana (red/redak 3 i 4) u izvještajnoj jedinici koja podnosi izvještaj. U redu/retku 5 navesti naziv poslovnog subjekta kojem je voda isporučena.

Tabela/Tablica 3. KORIŠTENJE VODE, 000 m³

Prikazati količinu vode koju je izvještajna jedinica zahvatila i koristila za obavljanje svoje djelatnosti u toku/tijeku izvještajne godine. To su količine vode koje su korištene prema namjeni: u tehnološkom procesu proizvodnje (vezana voda), za hlađenje (isparena voda), za sanitarne potrebe (piće, pripremanje hrane, higijenu) i ostale namjene (pranje uređaja, pogona, vozila, čišćenje dvorišta, zalijevanje zelenih površina i drugo). Svježa voda može biti korišćena kao tehnička (kolona/stupac 3) ili kao pitka voda (kolona/stupac 4). Tehnička voda po svom kvalitetu nije namijenjena za ljudsku upotrebu, dok pitka voda po svom kvalitetu ispunjava odgovarajuće normative koji se odnose na vodu za piće. Na poziciji svježa voda dodana u sistem/sustav recirkulacije (za proces proizvodnje ili hlađenja) treba prikazati količinu svježe vode koja se dodaje u recirkulacioni (kružni) sistem/sustav kako bi se nadoknadili gubici u vodi. Ukupna količina vode koja kruži u sistemu/sustavu recirkulacije nije potrebno prikazivati.

Kolona/Stupac 1, red/redak 1, Tabele/Tablice 3 = Kolona/Stupac 1, red/redak 1 Tabele/Tablice 1+ red/redak 1 Tabele/Tablice 1.1 – red/redak 1 Tabele/Tablice 2.

Tabela/Tablica 3.1. UTROŠAK VODE, 000 m³

Utrošena voda je ona količina vode koja se utroši tokom/tijekom tehnološkog procesa. To je voda koja postaje dio proizvoda, kao npr. u proizvodnji konzervirane hrane, industriji alkoholnih pića, sokova itd. (vezana u proizvod), voda koja se gubi isparavanjem u lagunama i kulama za hlađenje (isparena voda), voda koja dopunjava gubitak u proizvodnji koja nije direktno vezana za proces proizvodnje (drugo). Količina vode vezane za proizvod treba da bude manja ili jednaka količini vode upisane u redu/retku 3 Tabele/Tablice 3. Količina isparene vode treba da bude manja ili jednaka količini vode korištene za hlađenje upisane u redu/retku 4 Tabele/Tablice 3.

Tabela/Tablica 4. ISPUŠTENE (OTPADNE) VODE, 000 m³

Prikazati ukupnu količinu ispuštene upotrijebljene (otpadne) vode prema mjestu ispuštanja: u zemlju (podzemni objekti za sakupljanje otpadne vode, sopstvena polja za deponiranje, prirodne jame), u javnu kanalizaciju, u vodotoke, jezera, akumulacije i more (površinske vode).

Otpadnim vodama smatraju se sve ispuštene vode koje u fizičkom, hemijskom/kemijskom ili biološkom smislu prelaze granične vrijednosti pokazatelja za čistu vodu. Tretiranim vodama (red/redak 4) smatraju se otpadne vode koje su prošle proces primarnog, sekundarnog i/ili tercijarnog pročišćavanja u cilju zadovoljenja ekoloških standarda prije ispuštanja, odnosno zadovoljenja određenih normi kvalitete za vodu koja je namijenjena ponovnoj upotrebi/uporabi. Ukupno tretirane vode predstavljaju zbir/zbroj količina prikazanih u redovima/redcima 5, 6 i 7. U slučaju višestepenog/višestupanjskog tretiranja, u svrhu računanja ukupne količine tretirane vode vrijednost treba pridružiti „najboljem“ postupku kojem je voda bila podvrgnuta.

- **Primarni tretman** (mehaničko-hemijski/kemijski) označava prvi stepen/stupanj pročišćavanja otpadnih voda fizičkim i/ili hemijskim/kemijskim postupcima kojima se vrši taloženje suspendovanih/suspendiranih materija i druge procese kojima se biološka potrošnja kiseonika/kisika (BPK) smanjuje za najmanje 20% prije ispuštanja, a ukupne suspendovane/ suspendirane materije dolazećih otpadnih voda redukovane/reducirane su za najmanje 50%.
- **Sekundarni tretman** (mehaničko-biološki) označava tretiranje otpadnih voda biološkim postupkom sa sekundarnim taloženjem i druge procese kojima se BPK smanjuje za najmanje 70% i hemijska/kemijska potrošnja kiseonika/kisika (HPK) za najmanje 75%.
- **Tercijarni tretman** (mehaničko-hemijski/kemijski-biološki) označava dodatno tretiranje azota/dušika i/ili fosfora nakon sekundarnog pročišćavanja otpadnih voda, kao i uklanjanje drugih polutanata koji utiču na kvalitet/kvalitetu vode kao što su mikrobiološko zagađenje, boja itd.

Kolona/Stupac 1, red/redak 1 Tabele/Tablice 4 = Kolona/Stupac 1, red/redak 1 Tabele/Tablice 3 – red/redak 1 Tabele/Tablice 3.1.

Tabela/Tablica 5. POSTROJENJA ZA TRETMAN OTPADNIH VODA

Postrojenja za tretman otpadnih voda služe za snižavanje zagađenja do zakonski dozvoljenog nivoa za ispuštanje u vodotok ili u drugi recipijent. Upisuje se broj postrojenja po vrstama tretmana otpadnih voda i podatak o ukupnom kapacitetu postrojenja na kraju godine, izraženom u m³. Kapacitet postrojenja predstavlja ukupnu količinu otpadnih voda u m³ koju postrojenje može propustiti prilikom tretmana za jedan sat. **Ostvareni godišnji broj sati rada** predstavlja podatak o broju sati koliko je postrojenje radilo tokom / tijekom izvještajne godine.

Tabela /Tablica 6. UPOTREBA/UPORABA MULJA IZ POSTROJENJA ZA TRETMAN OTPADNIH VODA, tona

Prikazati količinu **vlažne i suhe materije mulja u tonama** nastalog tokom/tijekom tretmana otpadnih voda, prema načinu upotrebe. Ako je popunjena kolona "Drugo", u NAPOMENI na poleđini obrasca navedite način na koji je mulj upotrijebljen.

NAPOMENA: Prilikom popunjavanja obrasca potrebno je voditi računa o zatvaranju vodnog bilansa na nivou izvještajne jedinice. Ukupna količina vode kojom se preduzeće/poduzeće snabdijelo/opskrbito u toku/tijeku izvještajne godine umanjena za gubitke tokom/tijekom transporta, za količinu svježe vode koja je isporučena drugima i vode utrošene/izgubljene tokom/tijekom proizvodnje (isparena ili vezana u proizvod), treba da odgovara količini ispuštene (otpadne) vode.